

Commerce-Collegii underdåniga Berättelse

om

förhållandet med Fabriker, Manufakturer och Handtverkerier i Riket år 1830.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I början af förledit år hade Commerce-Collegium den Nåden att hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla förhållandet med Fabrikerne och Manufakturerna samt Handtverkerierne i Riket under loppet af år 1829. Enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Instruction af den 23 April 1831 tillhör det Collegium numera att årligen i underdånighet afgifva Berättelse om desse Näringar för det föregående året. Berättelsen i berörde ämnen för år 1830 hade således bort innan slutet af nyssförflutne år vara afgifven; men då de flersfaldige uppgifter och upplysningar, som tjena till grund för en slik Berättelse, icke hunnit inkomma förr än sista dagarne af nästlidne år, har Collegium icke varit i tillfälle att förr än nu fullgöra hvad i berörde afseende blifvit Collegium anbefalldt.

För att lemna en allmän öfversigt af de ämnen som i denna Berättelse förekomma, har Collegium låtit upprätta och får härjemte i underdånighet bifoga Tabeller, som upptaga Fabrikernes och Manufaktur-verkstädernes antal, dervid sysselsatta arbetare, tillverkningarnes värde, mängden och slagen af de väsenteligaste fabriksvahror, som år 1830 åstadkommits samt jemförelse emellan de förhållanden, som i berörde afseenden ägde rum nämde år och de som inträffade år 1829; hvarjemte Collegium rörande Handtverkerierne, låtit författa sammandrag af de ifrån vederbörande inkomne uppgifter om antalet af Gerningsmän i hvarje Län, Handtverkare i Städerna med deras arbetare samt idkare af sådane Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till fabrik eller handtverk; äfvensom om den bevilling, som af dem i och för rörelsen blifvit erlagd.

Bland de Industrigrenar, som utgöra föremål för denna Berättelse, utmärkte sig äfven år 1830, Klädesfabrikationen såsom den förnämsta i hänseende till värdet af tillverkningarne. Detta värde uppgick berörde år, till 2,574,205 R:dr eller 304,876 R:dr mer än år 1829. Arbetet bedrefs vid 99 Fabriker, med 447 väf-

INLEDNING

TILL

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857.

Innehåller en årlig förteckning över patent (motsv.) åren 1830-1834. Patent benämndes Privilegia exclusiva fram till 1834 då den svenska patentlagen kom.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer.

Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

Innehåller en årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

Kommerskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och hantverkerier i riket år 1830.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

Commerce-Collegii underdåniga Berättelse om förhållandet med Fabriker, Manufakturer och Handtverkerier i Riket år 1830

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Inledning.....	1.
Klädesfabrikationen.....	1.
Etoffts-tillverkningen.....	2.
Bomulls- och LinneFabrikerne.....	3.
CattunsTryckerierne.....	4.
Segel- och TältduksFabrikerne.....	5.
SidenFabrikerne.....	5.
BandFabrikerne.....	6.
SocketRaffineringsVerken.....	6.
TobaksFabrikerne.....	6.
LäderFabrikerne.....	6.
Glasbruken i Riket.....	7.
Pappersbruken.....	7.
Färgerierne.....	7.
Jerngjuterier.....	7.
Oljeslagerierne.....	8.
Porcellainesbruken.....	8.
Såpsjuderierne.....	8.
Öfrige tillverkningarne.....	8.

Sammandrag för År 1830

Jemförelse-Sammandrag för Åren 1829 och 1830

GeneralSammandrag öfver de vid Manufacturerne befintlige
Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för åren 1829 och
1830

Vid Fabrikerne har under loppet af åren 1829 och 1830 blifvit
tillverkadt

Förteckning på de Fabriks-anläggningar, för hvilka
tillståndsresolutioner blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets
CommerceCollegium utfärdade åren 1829 och 1830

Förteckning på Privilegia Exclusiva, som blifvit af Kongl.

Maj:ts och Rikets CommerceCollegium utfärdade år 1830
Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-
Collegium inkomne Förteckningar öfver Handverkare med
deras Gesäller, Lärlingar och andre vid arbetet skattskrifne
personer för år 1830

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-
Collegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådane
Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till Handel eller
Handverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, för år 1830

Uppgift på den Bevillning, hvartill Handverkare och Idkare af
sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till
Handel eller Handverk och icke heller lyda under HallRätt, uti
Rikets Städer blifvit taxerade för år 1830, enligt de från
Magistraterna inkomne Förteckningar

Sammandrag af de Förteckningar öfver Handverkare på Landet,
hvilka inkommit till Kongl. CommerceCollegium för År 1830

Commerce-Collegii underdåniga Berättelse

om

förhållandet med Fabriker, Manufakturer och Handtverkerier i Riket år 1830.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I början af förledit år hade Commerce-Collegium den Nåden att hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla förhållandet med Fabrikerne och Manufakturerna samt Handtverkerierne i Riket under loppet af år 1829. Enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Instruction af den 23 April 1831 tillhör det Collegium numera att årligen i underdånighet afgifva Berättelse om desse Näringar för det föregående året. Berättelsen i berörde ämnen för år 1830 hade således bort innan slutet af nyssförflutne år vara afgifven; men då de flersfaldige uppgifter och upplysningar, som tjena till grund för en slik Berättelse, icke hunnit inkomma förr än sista dagarne af nästlidne år, har Collegium icke varit i tillfälle att förr än nu fullgöra hvad i berörde afseende blifvit Collegium anbefalldt.

För att lemna en allmän öfversigt af de ämnen som i denna Berättelse förekomma, har Collegium låtit upprätta och får härjemte i underdånighet bifoga Tabeller, som upptaga Fabrikernes och Manufaktur-verkstädernes antal, dervid sysselsatta arbetare, tillverkningarnes värde, mängden och slagen af de väsenteligaste fabriksvahror, som år 1830 åstadkommits samt jemförelse emellan de förhållanden, som i berörde afseenden ägde rum nämde år och de som inträffade år 1829; hvarjemte Collegium rörande Handtverkerierne, låtit författa sammandrag af de ifrån vederbörande inkomne uppgifter om antalet af Gerningsmän i hvarje Län, Handtverkare i Städerna med deras arbetare samt idkare af sådane Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till fabrik eller handtverk; äfvensom om den bevilling, som af dem i och för rörelsen blifvit erlagd.

Bland de Industrigrenar, som utgöra föremål för denna Berättelse, utmärkte sig äfven år 1830, Klädesfabrikationen såsom den förnämsta i hänseende till värdet af tillverkningarne. Detta värde uppgick berörde år, till 2,574,205 R:dr eller 304,876 R:dr mer än år 1829. Arbetet bedrefs vid 99 Fabriker, med 447 väf-

stolar och 2,698 arbetare, hvilket, vid jemförelse med föregående årets Berättelse, utvisar att Fabrikernes antal blifvit ökad med 5, stolarnes med 44 och arbetarnes med 623. Fabrikationen af fina och medelfina kläden uppgeck till 48,254 alnar mer än år 1829, men tillverkningen af grofva kläden minskades med 2,411 alnar, hvilket förhållande synes utmärka att i den mohn arbetskostnaden blifvit minskad genom begagnande af förenklade mekaniske redskap, och priset på de fina och medelfina kläden i följd deraf nedgått, förbrukningen af desse slags kläden tilltagit och behovet af de grofva minskats. Klädestillverkningen har år 1830 i Stockholm något ökats i afseende på värdet; men den hufvudsakliga tillväxten i klädesproduktionen har ägt rum vid Fabrikerne i Norrköping, hvilket kan bedömas deraf att berörde år tillverkades i Stockholm 126,989 alnar, värde 466,254 R:dr och i Norrköping 502,654 alnar i värde upptagne till 1,761,050 R:dr.

Klädestillverkningen har i Stockholm varit betydligast hos Fabriksidkarne Dhlström och FabriksBolaget P. & L. D. Lamm samt dernäst hos Fabriksidkarne Öberg, Pfeiff samt J. C. Fougts Enka. I Norrköping har största qvantiteten kläde åstadkommits vid FabriksBolaget Söderberg & Arosenii Fabrik, som är den största i Riket. Dernäst hafva af NorrköpingsFabrikanter, Assessoren Arosenius, C. Lenning, Schubert och Askelöf haft största tillverkningarne; och vid de i Nyköping varande 2:ne Klädesfabriker hafva kläden blifvit väfde till ett värde af 71,601 R:dr.

Oberäknad den inhemske ull, som af Fabrikanterne under hand blifvit uppköpt och hvars belopp icke kan bestämmas, hafva enligt HallRätternes rapporter under loppet af 1830, utaf Fabrikanterne blifvit uppgifne och af HallRätterne värderade 187,194 ö inköpt Svensk fin och medelfin ull, hvilket utgjorde 5,822 ö mer än som år 1829 anmäldes.

Ifrån utrikes orter infördes år 1830:

Gröfre ull	1,060,316 ö .
Finare dito	41,489 „
Hvaraf den gröfre är i värde upptagen till	544,024 R:dr,
och den fina till	9,159 „
oberäknadt ett obetydligt parti kam-ull.	

Vid jemförelse af detta förhållande med det som i samma afseende ägde rum år 1829, finnes att år 1830 importen af gröfre ull minskats med 242,070 ö och af den fina med 5,680 ö , änskönt Klädesproduktionen under samma år, på sätt nämndt är, ökats med emellan 40- och 50,000 alnar. Att tillgången för Fabrikanterne på inhemska ull nämnde år varit betydlig större än året förut, är således utom allt tvifvel; och om Klädesfabrikationen och Ullkulturen, hvilka Näringar hafva med hvarannan den närmaste gemenskap, komma att fortfara i denna tillväxt och ännu vidare utvidgas, hvartill all anledning sig visar, så torde man äga fog till den öfvertygelse att de medel Staten för desse Näringars befrämjande utgifvit, icke varit fruktlöst eller utan ränta använde.

I sammanhang med berättelsen om Klädesfabrikerne, torde få nämnas förhållandet med Etoffs-tillverkningen. Denna fabrikation har i Sverige hittills icke gjort

några serdeles framsteg eller hunnit till någon utveckling oagadt Kamulls-spånads-machiner blifvit af Allmänna Medel från utrikes ort införskaffade, till eftersyn för Fabrikanten och underlättande af hans bemödanden i denna väg. Såsom bevis på den ståndpunkt, hvarå denne fabrikation sig befinner, må anföras att hela tillverkningsbeloppet utgjorde år 1850 50,461 R:dr, bestående hufvudsakligast i Flanell, Flaggduk och Mattväf; att tillverkningen af Bombasin uppgick till endast 80 alnar, värde 66 R:dr, men att ifrån utrikes ort infördes och förtullades samma år Bombasin för ett värde af 22,059 R:dr.

Bomulls- och LinneFabrikerne hvilka 1829 betydigen ökade deras tillverkningar i förhållande till föregående årets, hafva år 1850 på långt när icke åstadkommit vahrer till det belopp som förstnämde år. Hela tillverkningsvärdet under nu ifrågavarande år, utgjorde 247,160 R:dr eller 173,790 R:dr mindre än år 1829. Denna skillnad i tillverkningsbeloppet har likväl egenteligen uppkommit derigenom, att Fabriksidkarne v. Reis & Magnussons samt Pinæi betydliga Bomullsväfverier år 1850 till större delen nedlades. I allmänhet synes dock, på grund af flere års erfarenhet, det allmänt nyttiga förhållande småningom vilja inträda att Bomulls- och Linneväfnads-tillverkningen här i Riket öfvergår ifrån fabriks-handtering till husslöjd. Detta förhållande leder sin upprinnelse hufvudsakligen från den omständighet att vid försäljning af husväfnader, till högst ringa eller snart sagdt ingen del tages i beräkning, kostnaden för sjelfva väfnadsarbetet, som i enskilde hushåll verkställes under ledigheten från andre sysslor och göromål, hvarigenom naturligtvis inträffar att Fabrikanten, som måste endast i och för sin handtering underhålla en mängd arbetare, och dessutom för sin rörelse erlägga skatt till Staten, icke kan sälja sin vakra för det billiga pris, hvartill husväfnaden utbjudes.

I hvad mån tillverkningen af husväfnader i Landet spridt sig och tilltagit kan bland annat bedömas af följande:

Enligt inkomne förteckningar öfver de i Borås och Ulricehamn år 1850 afstemplade vahrer hafva endast i Elfsborgs Län samma år, bland annat blifvit tillverkade:

Dukar af bomull	742,663 stycken.
Lärft af dito	557,460 alnar.
Tyg af dito	940,289 ”
Bollstervahr af linne	199,009 ”
Blaggarn	54,867 ”
Dräll af linne	156,089 ”
Lärft af dito	192,146 ”

hvertill kommer nära En million alnar af Vadmal och andra ylletyger.

Enligt vederbörande Kronofogdars till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifne rapporter, hafva, utöfver innevärnarnes eget behof, blifvit år 1850 tillverkade och föruttrade:

I Medelpads samt Södra och Norra Ångermanlands Fögderier af Hernösands Län, Linnelärft af gröfre och finare slag 540,000 alnar.

I Norra och Södra **Helsingland** af **Gesleborgs Län**, **Linnelärf**
af gröfre slag 662,400 alnar
utom 44,000 härfvor **Linnegarn**, allt af hemväxt lin.

I **Hallands Län**, diverse väfnader 258,300 „

I **Östra Härad** af **Jönköpings Län**, **Linneväfnader** 20,000 „

I vissa orter af **Nyköpings Län**, hufvudsakligen **Vadmal** . . . 13,000 „

samt på **Gottland** flere tusende alnar **Vadmal**, oberäknadt de väfnader till mindre betydligt belopp, som i de fleste andre orter af **Riket** tillverkas.

Ifrån utrikes orter infördes år 1830 bomull 543,124 ö , i värde upptagne till 226,301 R:dr samt bomullsgarn 760,298 ö , värderade till 1,168,288 R:dr; och om härmed jemföres beloppet af berörde artiklar, som år 1829 importerades, visar det sig att förstnämnde år inkom till **Riket** 23,867 ö bomull mindre än året förut, men att deremot importen af bomullsgarn ökades med 22,516 ö . Sammantagne tullvärdet af år 1830 importerad bomull och bomullsgarn utgjorde likväl 177,148 R:dr mindre än värdet af den bomull och det bomullsgarn, som år 1829 infördes.

Ehuru, på sätt ofvannämndt är, bomullsväfnadsslöjden i **Landet** år 1830 tilltagit, hafva likväl samma år blifvit införtullade bomullsvahror till ett värde af 227,803 R:dr, egenteligen af finare slag; hvaremot exporten af bomullsväfnader uppgått endast till ett värde af 3,379 R:dr.

Tillverkningen af bomullsgarn vid **Mechaniska Spinnerierne** har år 1830 utgjort 127,183 ö , värderade till 112,894 R:dr eller 42,410 ö mer än år 1829; och är öfver hälften af hela spånadsbeloppet åstadkommit vid **Spinneriet Gamlebo-kullen** i **Wenersborgs Län**.

Linneväfnader hafva år 1830 till **Riket** inkommit hufvudsakeligen från **Finland** och af gröfre slag för ett värde af 71,137 R:dr; och har exporten af **Linneväfnader** samma år uppgått i värde till 56,113 R:dr.

De premier, som af **ManufakturMedlen** äro anslagne för tillverkningen af finare lärfter i **VesterNorrlands Län**, hafva år 1830 utgjort 3,604 R:dr eller 107 R:dr mer än hvad år 1829 utbetaltes; och har således förstnämnde år en större kvantitet af så beskaffade väfnader i berörde **Län** åstadkommit, än året förut.

Den **Bomullsväfnadsfabrik** som år 1830 hade den betydligaste tillverkning, bedrefs af **Fabriksbolaget A. L. Lamm & Comp.** i **Stockholm**, hvarest förfärdigades väfnader för ett värde af 47,466 R:dr: ett mindre betydligt belopp vid jemförelse af den tillverkning, som föregående åren åstadkommit vid **Arondals** nu mera nedlagde **Väfveri** utmed **Göteborg**; men som ägaren af detta Verk, **Fabriksidkaren v. Reis**, hvilken gjort sig känd för en i fabriksyrket skicklig och driftig man, tillkännagifvit sig vara sinnad att, efter införskaffande af i **England** nu bruklige förbättrade redskap för tillverkningens fullkomnande, återbringa **Fabriken** i ändamålsenlig gång, så äger man anledning till den förmodan att denna kostsamma och vackra inrättning snart skall åter komma i verksamhet.

CattunsTryckerierne, hvarom lämpligast torde böra afhandlas i sammanhang med **Bomullsväfverierne**, hafva år 1830 minskats till antalet med 3, men ökat sina

tillverkningar ifrån ett värde af 62,466 R:dr till 71,112 R:dr. En så ringa tillverkning kan väl icke anses fylla inhemske behofvet af denna vakra; men härvid må likväl anmärkas att förbrukningen af Cattun i sednare tider otvifvelaktigt minskats i den mohn tillverkningen af finare couleürte bomullsväfnader tilltagit och tillfalle sålunda yppats att för billigt pris erhålla en beklädnads-artikel, som ej sällan öfverträffar Cattunet i godhet och vackert utseende.

Den betydligaste tryckning af Cattuner ägde år 1850 rum vid ofvanbemänte A. L. Lamms & Comp. Fabrik i Stockholm och uppteck värdet af tryckte Cattuner derstädes samma år till 45,100 R:dr.

Vid *Segel- och TältduksFabrikerne* har tillverkningen år 1850 utgjort 176,416 alnar, eller 20,705 alnar mindre än föregående året; men då, sådant oagtadt, någon klagan icke försports öfver brist på Segelduk, som är från utrikes orter med undantag af Finland till införsel förbuden och ifrån sistnämnde Land berörde år inkommit endast 6,265 alnar, hvilket utgör blott halfva beloppet, af det quantum som utaf denne vakra år 1829 importerades; så torde anledningen till ofvannämnde minskning i tillverkningen böra sökas deri, att Idkarne haft i behåll till år 1850 ett motsvarande öfverskott af föregående årets tillverkning, hvilken till vida betydligare belopp öfversteg tillverkningen af denna vakra år 1828.

Af Hampa infördes år 1850 7,567 S æ eller 407 S æ mer än 1829; och den största Segeldukstillverkningen ägde rum vid Grosshandlanden A. Garbergs Fabrik i Gelle samt vid Fabriksidkarne Gibson & Keylers Väveri i Götheborgs Län.

Vid *SidenFabrikerne* har år 1850 tillverkningen af Taft och Flor samt någre slag af diverse väfnader icke obetydligt ökats; men tillverkningen af dukar jemte åtskilliga slag af diverse väfnader har deremot minskats. Förstnämnde år, fabricerades Sidenvahror värderade till 424,759 R:dr, hvilket utgör 19,020 R:dr mindre än det för år 1829 uppgifne tillverkningsvärdet. Dock bör, utaf ett sådant förhållande icke bestämdt dragas den slutsats, som skulle sjelfva vahruproduktionen aftagit, utan kan detta möjligen härleda sig från ett, det sednare året, nedsett pris å vissa slag af tillverkningarna. Hvilket i afseende på denna fabrikation är så mycket mer sannolikt, som importen af Silke år 1850 utgjorde 29,578 æ , i värde ansedde till 266,798 R:dr, och således öfversteg importbeloppet år 1829 med 5,841 æ .

Värdet å de år 1850 införde och förtullade Sidenväfnader har uppgått till 38,956 R:dr; hvaremot värdet å Sidenväfnader, som från Sverige till Finland blifvit exporterade, utgjort endast 5,960 R:dr eller omkring hälften af exportbeloppet år 1829.

Sidenfabrikationen har, år 1850, likasom åren förut varit störst, vid de Fabriker, som ägas af Bolagen Mazér & Co samt Fagerlund & Co. Vid den förres fabrik tillverkades Sidenvahror till ett värde af 68,276 R:dr, och vid den sednares för en summa af 65,898 R:dr. I förbigående må här nämnas, såsom sannolikt en verkan af förenklade mekaniska redskap, att Mazér, med 2 väfstolar och 25 arbetare mindre än Fagerlund, likväl åstadkom en tillverkning af 4000 R:drs högre värde än den sednare.

Å *BandFabrikerne* tillverkades år 1850 Siden- och Bomullsband, som till kvantiteten öfversteg tillverkningsbeloppet år 1829, men till värdet understeg sistnämnde års tillverkningsvärde med 5,274 R:dr. Enligt Tullspecialerne, har importen af band år 1850 i värde utgjort 54,632 R:dr eller 21,955 R:dr mindre, än hvad af denna vakra föregående året införtullades. Tillverkningen af Siden- och HalfSidenband har varit betydligast vid FabriksIdkaren E. Stenbergs fabrik, som drifves med omsorg och kraft.

Antalet af *SocketRaffineringsVerken* har år 1850 blifvit ökad med 2 och arbetarnes antal med 25. Tillverkningen af toppsocker har minskats, men af lumpsocker och sirap ökats, dock har det uppgifne värdet å Sockerbrukens tillverkningar nämnde år nedgått ifrån 1,755,494 R:dr, som utgjorde tillverkningsvärdet år 1829, till 1,669,212 R:dr eller 34,282 R:dr mindre än föregående året. Att detta lägre värde likväl icke haft någon menlig verkan på Sockerbruksrörelsen i allmänhet, torde kunna slutas deraf, att år 1850, då ofvannämnde minskning inträffade, importerades icke mindre än 10,906,894 œ rått socker eller 1,418,561 œ mera, än året förut. — Exporten af raffineradt Socker och Sirap till Finland uppgick ifrågavarande år till 145,702 œ , som utgjorde 10,735 œ mer än hvad af denna vakra år 1829 utfördes. Det betydligaste SockerRaffineringsVerk i Riket, äges af FabriksIdkarne Norman & Lorent vid Götheborg. Vid denna Fabrik tillverkades år 1850 1,446,460 œ Toppsocker och Sirap, i värde upptagne till 350,086 R:dr.

TobaksFabrikerne hafva år 1850 varit i full verksamhet och tillverkningen af alla slags Tobak och Snus har ökats så, att värdet deraf öfversteg tillverkningsvärdet år 1829 med 26,451 R:dr. Af förädlad Tobak, hvarutaf år 1829 endast Snus till ett obetydligt belopp införtullades, har 1850 importerats för ett värde af 9,504 R:dr. Samma år infördes 2,762,795 œ utländska Tobaksblad och stjelkar, värde 855,329 R:dr eller 408,514 œ mer än det quantum af nämnde vahrer, som år 1829 till Riket inkom; och exporterades härifrån hufvudsakligen till Finland, 151,786 œ förädlad Tobak och Snus, i värde upptagne till 75,758 R:dr eller nära lika mycket som året förut.

Den Fabrik, som år 1850 åstadkom största kvantiteten af Tobak och Snus, ägdes af Grosshandlaren T. Aspelin i Stockholm, och tillverkades der 486,510 œ sådane vahrer, värderade till 154,290 R:dr.

LäderFabrikerne hafva år 1850 till antalet minskats med 1; men värdet af tillverkningen, som 1829 uppgick till 585,789 R:dr, har förstnämnde år ökats till 479,900 R:dr eller 94,111 R:dr mer än året förut. Importen af beredt Läder har uppgått i värde till 27,215 R:dr, som utgör dubbla beloppet af hvad år 1829 af denna vakra införtullades. Exporten åter har blott utgjort 600 R:dr. Af obredda hudar och skinn hafva år 1850 blifvit införtullade 1,562,655 œ i Tullvärde upptagne till 1,062,552 R:dr eller 295,295 œ värderade till 185,897 R:dr mer än 1829. Om nu detta importvärde jämföres med värdet af importerade hudar och skinn år 1829, finnes, att endast på dessa 2:ne år, införseln af nämnde vahrer så ökats, att den öfverstigit införselsbeloppet under år 1828 med icke min-

dre än en half million R:dr. Och om än må antagas, att consumptionen af Läder inom Riket de sednare åren tilltagit; så visar i allt fall den så betydligt tilltagande importen af nyssnämnde vahrer det förhållande, att tillgången på inhemske duglige råämnen för denna fabrikation icke motsvarar hvad man i den delen har att önska.

Den betydligaste Läderfabrik drefs år 1850 af FabriksIdkaren Johan Jacobsson Westin i Stockholm; och bereddes vid denna fabrik sål-läder till ett värde af 87,252 R:dr. Samme Fabrikant har äfven vid sin Saffiansfabrik åstadkommit Saffianer i värde upptagne till 24,621 R:dr, som utgör nära hela värdet å beredde Saffianer i Sverige år 1850.

Tillverkningen vid *Glasbruken i Riket*, som år 1829 uppgick till ett värde af 506,970 R:dr, är för år 1850 upptagen till 504,968 R:dr eller omkring 2000 R:dr mindre än förstnämnde år. Importen af Glasvahrer i allmänhet år 1850, utgjorde i värde 65,507 R:dr eller 11,748 R:dr mer än värdet å importeradt Glas år 1829; och härleder sig denna skillnad i importbeloppet egentligen derifrån, att år 1850 inkom ett betydligt större antal bouteiller än år 1829.

Bromö Glasbruk i Skaraborgs Län, som äges af CommerceRådet Santesson, har år 1850, likasom de föregående åren, lemnat större tillverkning än något annat Glasbruk i Riket. Värdet å densamma uppgick till 51,554 R:dr och användes vid Verket 157 arbetare.

Vid *Pappersbruken* hafva år 1850 tillverkningarna af regal-, velin- och tryckpapper något minskats, men af post-, skrif- och conceptpapper i lika förhållande ökats, så att värdet på åstadkommit papper utgjorde 513,269 R:dr eller något, fast obetydligt mer, än 1829. Importen af papper förstnämnde år uppgick till 4,152 ris eller 278 ris mindre än 1829. Hvaremot exporten af denna vakra utgjorde 32,891 ris, som dock understiger utförselsbeloppet år 1829 med 10,649 ris. Det är likväl anledning att hoppas, att när PappersbruksIdkaren Sunnerdahl i Skåne hunnit bringa i gång de af honom införskrifne förbättrade och i andra länder med stor fördel begagnade machiner för pappersberedning, och andre PappersbruksIdkare äfven insett nyttan af sådan redskaps begagnande, exporten af papper skall åter komma i tilltagande. Bemälte BruksIdkare har vid sitt Pappersbruk Klippan, i Christianstads Län år 1850 haft största tillverkningen, uppgående till 15,517 ris, värderade till 47,895 R:dr.

Färgerierne hafva år 1850 varit betydligt anlidade; deras antal ökades med ej mindre än 16 stycken och färgningskostnaden, som år 1829 beräknades till 546,852 R:dr, är förstnämnde år upptagen till 424,896 R:dr eller 78,064 R:dr mer än året förut. Häraf kan med säkerhet slutas i hvad betydlig mohn väfverislöjden inom Riket tilltagit. Endast i Borås stad, der färgning egentligen verkställes å husväfnader från kringliggande landsort, har färgarelönen år 1850 utgjort 64,175 R:dr eller 5,192 R:dr mer än året förut, då den öktes med 9,000 R:dr i förhållande till färgarelönen år 1828. I Stockholm uppgick år 1850 färgningskostnaden till 47,457 R:dr och, märkligt nog, således betydligt mindre än i Borås.

De trenne *Jerngjuterier*, hvilka uppgifva sina tillverkningar vid *HallRätterne*,

hafva år 1850 åstadkommit gjutgods till ett värde af 90,556 R:dr, som utgör 13,165 R:dr högre tillverkningsvärde än det för år 1829 uppgifne.

Oljeslagerierne hafva år 1850 till antalet blifvit minskade med 2, men tillverknigen af olja har likväl uppgått till ett värde af 107,158 R:dr, som utgör 12,526 R:dr mer än tillverkningsvärdet år 1829. Då, i afseende på denna handtering, tages i betragtande: att tillverkningsvärdet äfven år 1829 ökades i förhållande till värdet år 1828 med 12,000 R:dr: att af rof-, lin- och hampolja importerades år 1850 för ett värde af 147,595 R:dr eller för 54,846 R:dr mindre än 1829; att äfven sistnämnde år importen minskades till ett värde af 50,000 R:dr i jemförelse med införselsbeloppet år 1828, samt att således endast under 2:ne år, importvärdet blifvit minskadt med öfver 100,000 R:dr; så visar sig att denna fabrikation är i verkligt tilltagande.

Vid *Oljeslagerierne* endast i Götheborgs Län har tillverkningen år 1850 uppgått till ett värde af 71,800 R:dr.

Porcellainesbruken vid Rörstrand och Gustafsberg, hvilka äro de enda i Riket, hafva år 1850 lemnat tillverkningar för ett värde af 129,250 R:dr, hvarigenom värdet berörde år med 22,188 R:dr öfversteget det tillverkningsvärde, som år 1829 uppgafs. Vid lägge desse verk hafva betydliga kostnader blifvit använde för fabrikationens förbättrande och, om man jemför det porcellain, som nu vid berörde verk åstadkommes, med inhemska tillverkningen deraf för några år tillbaka, så öfvertygas man genast att *PorcellainesFabrikationen* vid nämnde inrättningar gjort betydliga framsteg.

Värdet af år 1850 importeradt *Porcellaine* utgjorde 69,757 R:dr eller 12,099 R:dr mer än 1829.

Såpsjuderiernes tillverkningar hafva år 1850 något minskats i afseende på kvantiteten, men värdet derå har stigit, så att det utgjorde 101,065 R:dr eller 2707 R:dr mer än år 1829.

Såpa infördes år 1850 för endast 58 R:dr. Och kan man häraf draga den slutsats, att inhemska tillverkningen är tillräcklig att fylla Rikets behof af denna vahra.

De öfriga af mindre betydenhet, i afseende på beloppet af tillverkningarne, varande *Fabriker* och *Manufakturier* hafva i allmänhet år 1850 ökat deras tillverkningar, på sätt ofvanåberopade Tabell närmare utvisar. Härvid må likväl särskilt nämnas den *MachineFabrik* som drifves af den skicklige *Mechanisten Alm* i Norrköping, hvarest maskiner för fabrikerne blifvit år 1850 åstadkomne för ett värde af 8,558 R:dr och hvilken inrättning nu mera kommer att vidare utvidgas; och såsom bevis på *Fabrikanternes* tilltagande håg att förbättra sina fabriker må i sammanhang härmed anföras, att nya maskinerier blifvit år 1850 från utrikes ort införde, som uppgått i värde till 53,104 R:dr.

Af hvad sålunda blifvit i underdånighet anfördt, samt Tabellen L. A. närmare utvi-

utvisar, synes att fabriks-tillverkningarnes sammanräknade värde år 1830, utgjort 3,785,157 R:dr
 och om derifrån afdrages värdet af de uppgifne Fabrikstillverkningarne år 1829, 3,499,658 „

uppkommer en summa stor 285,479 R:dr

som värdet af 1830 års tillverkningar öfverskjuter det för år 1829 uppgifne tillverkningsbelopp, och då härtill kommer att uti 1829 års tillverkningsvärde voro upptagne tillverkningarne vid Lorents PorterBryggeri vid Götheborg, som i anseende till reparation år 1830 varit overksam och desse tillverkningar 1829 uppgingo i värde till öfver 100,000 R:dr; så kan med säkerhet antagas, att värdet å öfriga fabrikstillverkningarne i allmänhet år 1830 med nära 400,000 R:dr öfverstigit tillverkningsvärdet år 1829.

Hvad slutligen handtverkerierne beträffar; så enär Handtverkarnes icke hafva sig ålagdt att uppgifva mängden och värdet å de af dem åstadkomne tillverkningar, är Collegium icke eller i tillfälle att derom något anmäla. Emedlertid må nämnas, att, vid jemförelse af 1829 års uppgift på Handtverkarnes då varande antal, med uppgifterne derom för år 1830, antalet af så kallade Gerningsmän eller Handtverkare å Landet med deras Lärningar, blifvit år 1830 ökad med 588 stycken; men att deremot antalet af Handtverkare i städerna blifvit minskadt: af Mästare, med 58 stycken: af Gesäller, med 124 stycken samt af Lärningar och andre vid Handtverken använde personer med 153 stycken eller med en sammantagen personal af 515 stycken. Och återopas i öfrigt i dessa ämnen ofvan omnämnde Tabeller, hvilka härhos bifogas. Ifrån utrikes orter införtullades år 1830 Handtverkerivahror för ett värde af 50,050 R:dr och exporterades samma år så beskaffade vahrer för ett värde af 52,549 R:dr.

Slutligen får Collegium i underdånighet bilägga förteckningar, så väl å antalet af de fabriker, hvarå Collegium år 1830 meddelat tillståndsbref, som å de Privilegia Exclusiva på nya, här i Riket förut okände inrättningar, som Collegium, i följd af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga förordnanden, samma år utfärdat.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad

Stormägtigste Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
 Tjenare och Undersåter,
GABR. POPPIUS.

E. W. BRANDEL.

Stockholm den 1 Febr. 1832.

J. N. Borelius.

J e m f ö r e l s e - S a m m a n d r a g
för Åren 1829 och 1830.

*GeneralSammandrag öfver de vid Manufacturerne befintlige
Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för nedan-
skrifne år.*

	År 1829.				År 1850.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärdet.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärdet.
Bomulls- och LinneFabriker	41	588	961	420,950	58	445	677	247,160
Band- dito . . .	14	120	152	89,642	10	101	151	84,568
Klädes- dito . . .	94	405	2,075	2,209,529	99	447	2,698	2,514,205
Stofts- dito . . .	8	25	56	50,558	6	26	41	50,461
Siden- dito . . .	24	592	697	443,759	21	558	659	424,759
SilkesRederier	15	—	54	47,500	14	—	57	50,500
SegelduksFabriker	10	184	659	110,145	10	172	590	98,762
CattansTryckerier	7	—	100	62,466	4	—	105	71,172
Färgerier	244	—	791	546,852	260	—	851	424,896
GlasBruk	15	—	627	506,970	15	—	605	504,968
JernGjuterier	5	—	146	77,591	5	—	222	90,556
LäderFabriker	177	—	522	585,789	176	—	516	479,900
OljeSlagerier	59	—	75	94,612	57	—	66	107,158
PappersBruk	91	—	1,255	515,155	91	—	1,531	515,269
PorcellainsBruk	2	—	286	107,062	2	—	270	129,250
ParfumeriFabriker	9	—	12	21,156	10	—	15	19,561
SåpSjuderier	22	—	74	98,558	20	—	62	101,065
SocketBruk	22	—	268	1,755,494	24	—	295	1,669,212
SaffiansFabriker	4	—	17	26,574	5	—	18	24,621
Tobaks- dito	76	—	697	805,850	77	—	695	852,281
Ur- dito	140	—	240	40,102	140	—	241	58,061
Waxljus dito	8	—	26	54,040	7	—	19	58,747
ÄttickeBryggerier	14	—	46	29,858	16	—	55	54,551
Diverse mindre Fabriker . .	752	147	1,821	422,688	774	149	1,898	451,914
Summa	1,827	1,857	11,597	8,499,658	1,857	1,698	11,887	8,785,157

Vid nedanskrisne Fabriker har under loppet af åren
1829 och 1830 blifvit tillverkadt, neml.

	År 1829.	År 1830.
<i>Bomulls- och Linne-Väfnads- Fabrikerne.</i>		
BomullsLärfvt och Cattun Alnar	439,262	426,380 ³ / ₄
Dukar Stycken	139,231	16,755
Bomullstyg Alnar	44,159	13,921 ¹ / ₄
Parkum d:o	1,904	1,867
Gångang d:o	66,716	94,019
Diverse Bomulls- och LinneVäfnader d:o	43,804 ³ / ₄	44,572 ³ / ₄
d:o d:o Stycken	2,982	2,938
<i>Band-Fabrikerne.</i>		
Siden - Band Stycken	26,844	27,010
Alnar	—	386
Ylle d:o d:o	1,901	1,074
Bomulls d:o d:o	16,857	19,326
Siden-Snören och Fransar d:o	96	262
d:o d:o d:o d:o	170	—
<i>Klädes-Fabrikerne.</i>		
Fint Kläde Alnar	163,406 ¹ / ₄	207,460 ³ / ₄
Medel-fint d:o d:o	164,166 ¹ / ₂	173,543 ³ / ₄
Groft d:o d:o	116,121 ¹ / ₂	113,710 ³ / ₄
Diverse Väfnader d:o	22,186	18,370
d:o d:o Stycken	797	1,424
<i>Stofts-Fabrikerne.</i>		
Sattin Alnar	181	42
Flanell d:o	16,249	17,318
Flaggduk d:o	16,808	13,667
Mattväfnad d:o	2,255	2,979
Chalong d:o	578	453
Camlott d:o	1,421	1,224
Ylle-Dukar Stycken	11	—
Diverse Väfnader Alnar	—	250

		År 1829.	År 1850.
<i>Siden-Fabrikerne.</i>			
Taft	Alnar	37,320	47,119
Sattin	d:o	14,487	14,450
Flor	d:o	13,308	20,892
Dukar	Stycken	102,605	88,815
Diverse Väfnader	Alnar	26,448	52,391
d:o d:o	Stycken	1,854	555
<i>Segelduks-Fabrikerne.</i>			
Segelduk	Alnar	174,186 $\frac{1}{2}$	156,874 $\frac{1}{4}$
Tältduk	d:o	22,955	19,542
<i>Cattuns-Trykkerierne.</i>			
Cattun och Meuble-Sitz	Alnar	65,285	59,052
Shawlar och Dukar	Stycken	45,456	42,455
Border och Västtyg	Alnar	444	—
<i>Pappers-Bruken.</i>			
Regal- och Median-Papper	Ris	162	96
Post-	d:o	2,520	5,515 $\frac{1}{4}$
Velin-	d:o	2,006 $\frac{1}{2}$	1,506 $\frac{1}{4}$
Skrif- och Concept-	d:o	52,646	54,671 $\frac{3}{4}$
Tryck-	d:o	63,091	57,624 $\frac{1}{3}$
Cardus-	d:o	8,479 $\frac{1}{2}$	10,051 $\frac{1}{2}$
Maculatur- och Grå-	d:o	47,598	46,780 $\frac{1}{2}$
Socket-	d:o	2,246	1,658
Diverse Sorter	d:o	7,357	7,954 $\frac{1}{8}$
d:o d:o	Lispund	5,579	7,576
d:o d:o	Stycken	7,007	17,767
<i>Såp-Sjuderierne.</i>			
Såpa	Fjerd.	15,516	14,748 $\frac{1}{2}$

	Å r 1829.	Å r 1830.
<i>Socker-Bruken.</i>		
Raffinad-Socker Skålp.	3,301,721	3,151,348
Melis- d:o d:o	866,637	729,333
Lump- och Puder- d:o d:o	102,850	103,129
Candi d:o d:o	18,268	23,421
Mellan-Candi och Brun Sirap d:o	2,976,658	3,102,121
<i>Tobaks-Fabrikerne.</i>		
Cardus-Tobak Skålp.	855,970	891,509 $\frac{1}{2}$
Bref- och Lös-Tobak samt Cigarrer d:o	5,743	7,180
Rull- eller Präss-Tobak samt Pickanell d:o	729,057	771,263
Snus d:o	1,228,116	1,236,221 $\frac{1}{2}$
<i>Saffians-Fabrikerne.</i>		
Saffiansskinn Stycken	24,549	22,923

*Förteckning på de Fabriks-anläggningar, för hvilka till-
ståndsresolutioner blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets
CommerceCollegium utfärdade åren 1829 och 1830.*

	År 1829.	År 1830.
BandFabriker	2	1
Blekeri, kemiskt	1	—
Bomulls- och LinneFabriker	4	3
Bomullsspinneri, mekaniskt	1	—
Bronze-arbeten, Fabrik för tillverkning af	—	1
CattunsFabriker	—	2
FiltmössFabrik	1	—
Färgerier	5	4
Färgstoffers beredning, Fabrik för	—	2
Garfverier, Engelska	14	14
Glasbruk	—	1
HattFabriker, silkesfelb	1	—
Instrumentmakeri, matematiskt	1	—
KardFabriker	3	—
Klädes- och YlleFabriker	5	4
Knif- och EggjernsFabrik	1	—
KortFabriker	—	3
LackFabriker	—	2
Möss- och TröjFabrik	1	—
Oljeraffenaderi	—	1
Oljeslagerier	1	1
Pappersbruk	1	—
PläterFabrik	1	—
SaffiansFabrik	—	1
SidenFabriker	2	2
Silkesrederi	1	—
SkedvattensFabrik	1	—
SmidesFabrik, Manufaktur	1	1
SnickeriFabriker, Manufaktur	2	5
SpegelFabriker	2	1
StrumpFabriker	2	2
Tobaks- och SnusFabriker	1	1
Tväl- och SåpFabrik	1	—
UrFabriker	8	4
Vax- och TalgljusFabrik	—	1
VaxduksFabriker	2	—
Ättickebryggeri	—	1

F ö r t e c k n i n g

på *Privilegia Exclusiva*, som blifvit af *Kongl. Maj:ts*
och *Rikets CommerceCollegium* utfärdade år 1830

f ö r

- Ekenmark, J. E.*, Fabriksidkare, den 25 November, på Tio år, å ett af honom upfunnet sätt att, medelst vattendrift samt en högst enkel mekanik, tillverka väfnader af allehanda slag;
- Gibson & Keiler*, Handlande, den 11 Augusti, på Tio år, å ett af dem i Göteborg inrättadt *Machineri* för spånad af lin och hampa;
- Göthrek, P.*, Boktryckare, den 18 Augusti, under Åtta års tid, å förfärdigandet af en utaf honom upfunnen *BoktryckarePräss* med 2:ne Cylindrar;
- Lamm, P. & L. D.*, Fabriksidkare, den 26 Januarii, på Tio år, å ett sätt att medelst 2:ne tygers sammanhäftande till ett, förmedelst ett mellanlag, bereda vatten- och luft-täta ylle-, bomulls-, linne-, och sidenväfnader af alla slag, klädespersedlar, hattar, kappsäckar, m. m.;
- Langenberg, J. E. von*, Vice Consul, den 25 October, på Tio år, å användandet af ett nytt sätt att tillverka vattentätt läder, i likhet med det som i England och Frankrike fabriceras för begagnande till sådane *Sadelmakare-* och *Skomakare-*arbeten, som äro utsatte för röta och mögel;
- Rossander, J.*, Archivarie, den 25 October, på Sex år, å tillverkning af såkallade *Margarin-* och *Stearin-ljus*;
- Sjöberg, Victor*, Manufakturist, den 19 Julii, på Fem år, å ett af honom upfunnet sätt att, der slutna eldstäder användas, afhjelpa inrökning i kökspisar;
- Sjöberg, Victor*, Manufakturist, den 26 Julii, på Tio år, å ett af honom upfunnet sätt att förfärdiga handsprutor med slang för eldsläckning;
- Wyk, O.*, CommerceRåd, den 20 September, på Tio år, å inrättandet och begagnandet af en *Skeppsdocka* af egen sammansättning, ämnad att användas vid fartygs reparerande;
- Zander, H.*, Ingenieur, den 6 December, å begagnandet, så väl vid Ångmachiner som vid alla slags *evaporationer*, af de utaf *Zander* gjorde förbättringar vid den *amplificator* och dermed för principens application förenade apparater, hvarå han år 1827 erhållit uteslutande *Privilegium*;
- Zehender, Johan*, Korgmakare, den 26 Januarii, på Fem år, att tillverka dels sommarhattar af fiskben och rör, dels fruntimmershattar, flätade endast af fiskben.

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärningar och andre vid arbetet skattskrifne personer för år 1830.

	Mästare.	Gesäller.	Lärningar.	Andre vid handt- verket skattskrif- ne personer.
Alingsås	50	19	40	—
Askersund	57	15	17	—
Arboga	63	36	40	5
Borås	68	39	83	2
Borgholm	28	3	12	—
Christianstad	106	152	184	7
Carlstad	72	46	67	—
Christinehamn	57	34	46	—
Calmar	102	49	103	—
Cimbritshamn	57	17	39	—
Carlskrona	150	59	162	—
Carlshamn	112	93	155	—
Eskilstuna	55	47	51	—
Enköping	72	38	17	—
Engelholm	Uppgif-	terne	ute-	blifne.
Eksjö	58	38	49	3
Falköping	24	10	4	—
Fahlun	77	57	64	—
Falkenberg	57	15	18	—
Gefle	116	95	158	—
Göteborg	211	228	284	48
Grenna	26	7	17	—
Hjo	41	10	12	2
Hedemora	50	19	17	—
Hudiksvall	52	27	36	—
Hernösand	54	45	42	4
Transport	1,755	1,172	2,002	71

	Mästare.	Gesällen.	Lärningar.	Andre vid hand- verket skattnif- ne personer.
Transport	1,755	1,172	2,002	71
Helsingborg	90	51	97	—
Haparanda	7	2	2	—
Halmstad	73	44	58	—
Jönköping	122	81	89	1
Köping	52	21	25	—
Kongelf	26	2	3	—
Kongsbacka	27	10	6	—
Linköping	91	93	150	8
Lidköping	77	30	54	—
Lindesberg	30	10	4	—
Landskrona	52	24	47	10
Lund	84	103	135	—
Luleå	24	8	10	—
Laholm	45	15	21	4
Mariefred	50	10	16	—
Mariestad	42	30	45	—
Marstrand	10	2	—	—
Malmö	111	124	182	—
Norrköping	152	193	234	—
Nyköping	74	51	57	8
Nora	56	12	9	—
Norrtelje	44	15	40	—
Philipstad	17	8	11	—
Piteå	40	6	15	5
Söderköping	53	20	17	5
Skenninge	28	21	17	2
Strengnäs	40	18	18	—
Skara	49	16	20	—
Sköfde	23	7	11	1
Säther	29	14	20	—
Sala	69	25	28	—
Stockholm	1,025	1,668	2,094	246
Södertelje	29	22	29	—
Sigtuna	19	9	8	4
Söderhamn	72	33	28	—

Transport | **4,529** | **3,968** | **5,296** | **365**

	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre vid hand- verket skattnif- ne personer.
Transport	4,529	3,968	5,296	363
Sundswall	66	25	41	—
Skanör	3	2	1	—
Strömstad	26	9	5	—
Sölvitsborg	61	41	64	—
Thorshälla	15	3	7	—
Trosa	24	9	8	—
Ulricehamn	57	15	18	—
Upsala	94	109	177	—
Umeå	57	6	29	—
Uddewalla	78	35	75	—
Wadstena	54	21	42	—
Westerås	79	67	100	3
Wisby	88	56	87	5
Wenersborg	71	47	57	8
Waxholm	16	6	5	—
Wexjö	95	57	106	3
Westervik	44	27	25	2
Wimmerby	61	17	20	—
Warberg	57	32	25	—
Ystad	128	151	129	—
Åmål	59	28	41	—
Örebro	126	121	146	15
Östhammar	27	15	7	—
Öregrund	5	—	2	—
Ostersund	24	5	5	—
Summa	5,884	4,850	6,514	397

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. CommerceCollegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådane Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, för år 1830.

	Idkare.	Bejening i och för Näringen.	Andra i och för Näringen mantals-skrifne personer.
Alingsås	10	4	—
Askersund	7	4	1
Arboga	23	7	—
Borås	19	6	14
Borgholm	11	4	2
Christianstad	41	12	13
Carlstad	33	6	—
Christinehamn	21	4	16
Calmar	72	33	30
Cimbritshamn	26	10	—
Carlskrona	50	19	44
Carlshamn	22	5	5
Eskilstuna	19	6	—
Enköping	26	4	—
Engelholm			
Eksjö	12	2	—
Falköping	4	—	—
Fahlun	60	21	—
Falkenberg	8	2	—
Gefle	196	25	86
Göteborg	152	49	3
Grenna	7	1	—
Hjo	9	4	—
Hedemora	9	6	—
Hudikswall	142	4	—
Hernösand	13	7	8
Helsingborg	56	36	2
Transport	1,048	275	224

	lkarer.	Beljening i och för Näringsen.	Andra i och för Näringsen mantals- skriftne personer.
Transport	1,048	275	224
Haparanda	2	1	—
Halmstad	16	4	—
Jönköping	12	11	1
Köping	20	11	—
Kongelf	4	1	—
Kongsbacka	3	2	—
Linköping	40	11	12
Lidköping	10	11	—
Lindesberg	13	2	—
Landskrona	41	30	4
Lund	47	21	—
Luleå	2	1	—
Laholm	3	1	—
Mariefred	13	4	—
Mariestad	7	2	—
Marstrand	3	2	—
Malmö	74	30	—
Norrköping	78	31	—
Nyköping	22	9	9
Nora	14	2	—
Norrteije	20	1	21
Philipstad	11	1	—
Piteå	6	2	—
Söderköping	14	2	—
Skenninge	25	10	3
Strengnäs	16	9	—
Skara	16	8	6
Sköfde	6	2	—
Säther	6	—	—
Sala	17	4	23
Stockholm	1,433	1,000	383
Södertelje	12	2	17
Sigtuna	10	1	—
Söderhamn	12	3	—
Sundswall	119	3	—
Transport	3,197	1,372	912

	Inkare.	Arbening i och för Näringsen.	Andra i och för Näringsen samtals- skriftne personer.
Transport	3,197	1,572	912
Skanör	2	—	—
Strömstad	4	1	—
Sölfvitsborg	25	—	—
Thorshälla	6	—	—
Trosa	41	—	28
Ulricchamn	9	2	—
Upsala	66	38	10
Umeå	8	2	—
Uddewalla	15	4	—
Wadstena	14	2	—
Westerås	65	24	16
Wisby	50	10	2
Wenersborg	25	11	—
Waxholm	37	4	—
Wexiö	34	41	4
Westervik	15	5	5
Wimmerby	7	2	—
Warberg	13	4	—
Ystad	33	16	—
Åmål	11	15	—
Örebro	63	14	26
Östhammar	8	2	—
Öregrund	1	—	—
Östersund	5	1	—
Summa	3,752	1,820	1,005

Uppgi't på den Bevilling, hvartill Handtverkare och Idkare af sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under HallRätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1830, enligt de från Magistraterne inkomne Förteckningar.

	Beloppet af den taxerade Bevillingen.			
	För Handtverkare.		För Idkare.	
Alingsås	188	32	71	24
Askersund	193	—	75	16
Arboga	414	24	236	32
Borås	260	16	99	—
Borgholm	50	16	14	16
Christianstad	1,292	40	356	8
Carlstad	476	16	276	—
Christinehamn	309	16	125	16
Calmar	793	—	739	—
Cimbritshamn	172	24	72	—
Carlskrona	2,459	—	Sinnef. i Bevilling n. {för Handtverk k.	224 24
Carlshamn	764	—		
Eskilstuna	203	40	162	32
Enköping	456	16	210	24
Engelholm	280	24	92	16
Eksjö				
Falköping	75	—	26	32
Fahlun	781	24	430	32
Falkenberg	125	—	22	16
Gefle	1,075	—	1,348	—
Göteborg	2,613	41	2,085	44
Grenna	90	—	42	16
Hjo	210	17	44	—
Hedemora	258	16	144	16
Hudikswall	322	—	353	20
Hernösand	439	28	417	—
Transport	14,305	6	7,390	—

	Transport	14,505	6	7,590		
Helsingborg		462	—	490	—	—
Halmstad		669	24	95	8	—
Haparanda		21	32	10	16	—
Jönköping		596	40	104	—	—
Köping		459	32	174	16	—
Kongelf		58	24	45	32	—
Kongsbacka		62	—	12	—	—
Linköping		732	12	374	36	—
Lidköping		569	42	405	24	—
Lindesberg		145	—	95	—	—
Landskrona		545	—	520	32	—
Lund		1,008	—	618	24	—
Luleå		95	40	8	—	—
Laholm		116	16	54	32	—
Mariefred		150	—	72	32	—
Mariestad		245	8	55	16	—
Marstrand		15	—	50	16	—
Malmö		1,148	8	858	24	—
Norrköping		2,435	24	1,190	16	—
Nyköping		650	—	194	—	—
Nora		159	24	104	—	—
Norrtelje		178	—	97	32	—
Philipstad		77	—	112	16	—
Piteå		161	—	41	32	—
Söderköping		197	24	186	32	—
Skenninge		77	24	49	—	—
Strengnäs		215	16	159	32	—
Skara		152	40	151	8	—
Sköfde		68	24	56	18	—
Säther		205	42	47	—	—
Sala		488	16	297	—	—
Stockholm		55,895	32	} sinnef. i Be vill n. } för Handt ver k.		
Södertelje		116	—			
Sigtuna		91	—	76	—	—
Söderhamn		552	24	90	—	—
Sundswall		598	8	562	32	—
Skanör		15	—	2	44	10
Strömstad		52	—	18	—	—
Sölvitsborg		278	—	152	32	—
Thorshälla		54	16	40	—	—
Transport		84,212	6	14,651	26	10

	Transport	84,212	6	—	14,631	26	10
Trosa		71	8	—	75	32	—
Ulricehamn		107	32	—	48	16	—
Upsala		957	16	—	854	32	—
Umeå		207	24	—	56	32	—
Uddewalla		519	—	—	89	40	—
Wadstena		208	8	—	75	32	—
Westerås		502	16	—	588	10	8
Wisby		624	16	—	468	4	—
Wenersborg		550	32	—	155	—	—
Waxholm		47	—	—	22	24	—
Wexiö		445	32	—	450	24	—
Westervik		169	32	—	97	32	—
Wimmerby		159	32	—	56	32	—
Warberg		191	24	—	69	24	—
Ystad		690	—	—	365	—	—
Åmål		187	16	—	41	—	—
Örebro		1,515	44	—	656	8	—
Östhammar		105	—	—	50	—	—
Öregrund		116	—	—	6	32	—
Östersund		76	16	—	37	10	8
Summa		90,041	34	—	18,816	28	2

